

TER BESLUITVORMING

Aan: MPVO

Primair Onderwijs

Van
5.1.2.e

Datum
28 februari 2023

Referentie
36882454

Bijlagen
Beleidsreactie
Aanbiedingsbrief inspectie
Inspectierapport

nota

Beleidsreactie inspectierapport 'Veiligheid op
gezinslocaties in beeld'

Aanleiding

Op 1 februari jl heeft de inspectie van het onderwijs een zeer kritisch onderzoeksrapport aan u, stas JenV en stas VWS verzonden over het onderwijs en (het gebrek aan) sociale veiligheid op gezinslocaties van het COA. Dit rapport van de IvHO is nog niet openbaar, maar zal 8 maart openbaar worden i.v.m. de termijn van 5 weken. De verwachting is dat er dan ook publiciteit zal ontstaan.

In samenwerking met JenV, COA en VWS is een beleidsreactie opgesteld. Hierbij is meerdere keren overleg geweest omdat de aanvliegroute en toon nauw luisteren. De huidige versie is ambtelijk akkoord vanuit JenV, COA en VWS.

Geadviseerd besluit

Bij akkoord graag de brief ondertekenen.

Toelichting

Inhoud rapport

- Het rapport beschrijft het onderwijs op de vijf gezinslocaties die we in Nederland hebben. De belangrijkste kritiek richt zich niet op de school. Zij doen volgens de inspectie juist hun uiterste best om goed onderwijs te realiseren. Maar door de omgeving waarin kinderen opgroeien en het negatieve effect hiervan op de kinderen, kunnen de scholen niet voldoen aan (specifieke eisen uit) de WPO.
- Zo stelt de inspectie dat de kinderen opgroeien in een (sociaal) onveilige omgeving die het voor hen erg lastig maakt om zich te focussen op onderwijs. Kinderen kampen met problemen als buikpijn, hoofdpijn, bedplassen en vermoeidheid door de spanning die zij ervaren.
- Daarnaast bevat hun omgeving geen voorbeelden van actief burgerschap en waarden van de democratische rechtstaat zoals gelijkheid. Integendeel: zij voelen zich waardeloos en buitengesloten van de Nederlandse samenleving. Hierdoor kunnen scholen niet goed voldoen aan hun plicht voor burgerschapsonderwijs.
- Ook de ononderbroken ontwikkeling van kinderen is vaak niet mogelijk doordat kinderen vaak verhuizen waarbij geen goede overdracht kan plaatsvinden tussen scholen.
- De inspectie doet in dit kader zes aanbevelingen waarvan de eerste vijf met name op het terrein van JenV/COA liggen:

- Stel het belang van kinderen meer centraal
- Ga uit van een realistische verblijfsduur
- Verhelder afspraken, verantwoordelijkheden, overlegstructuren
- Voorkom onnodige verhuizingen
- Houd kinderen in beeld
- Verhelder positie van nieuwkomers binnen passend onderwijs

Inhoud van de concept beleidsreactie

De beleidsreactie bestaat uit drie onderdelen:

- Een toelichting van de context. Te beginnen met een toelichting op de onderwijswetgeving en het recht op onderwijs geschreven door OCW, gevolgd door een toelichting op de context en de wet en regelgeving rondom gezinslocaties geschreven door JenV en COA.
 - In de toelichting vanuit de onderwijscontext wordt naast de onderwijswetgeving ook de lastige positie van scholen besproken en worden complimenten voor de scholen uitgesproken.
 - In toelichting over de gezinslocaties komt naar voren dat het systeem van gezinslocaties niet zo werkt als het bedoeld is, met een korte verblijfsduur van kinderen op gezinslocaties. Echter zorgt dit er wel voor dat op andere vlakken problemen ontstaan, zoals hier met name gericht op het onderwijs.
- Inhoudelijke bespreking van de zes aandachtspunten. Met daarbij een reactie van VWS ten aanzien van jeugdhulp. Jeugdhulp werd ook kort genoemd in het rapport.
 - De aanbevelingen die de inspectie doet over het belang van het kind sluit goed aan op het coalitieakkoord. Een van de ambities rondom migratie is dat de positie van het kind in asielprocedures beter meegewogen wordt. Daarnaast sluit de aanbeveling rondom verhuizingen aan op het werk dat het COA verricht rondom het voorkomen van verhuizingen. Dit is echter lastig in de huidige asielcrisis.
 - De aanbevelingen liggen met name op het terrein van JenV en COA. Vanuit OCW is het daardoor lastig om hier concrete acties op voor te stellen. Eenheid van kabinetsbeleid

Eenheid van kabinetsbeleid

- De beleidsreactie is dus niet bedoeld als een kritiek op de gezinslocaties of het asielsysteem an sich. In lijn met het inspectierapport vinden we het wel belangrijk om het belang van het kind meer centraal te stellen. Om kinderen wel in staat te stellen tot leren is het noodzakelijk om hen ofwel minder lang op de gezinslocaties te laten verblijven, ofwel om de inrichting van de gezinslocaties te verbeteren. Dit is ook belangrijk in het kader van de rechten van het kind.
- Het COA is wel welwillend om te bekijken of processen beter ingericht kunnen worden zoals de dagelijkse besprekingen tussen COA en school op de gezinslocaties. Ook is al aan de orde gekomen dat er mogelijk administratieve mogelijkheden zijn om kinderen beter in beeld te houden. Dit wordt in de brief gemeld en hier wordt ambtelijk over doorgepraat (zie ook de nota over het bewindslidenoverleg van 22-2-2022).
- De aanbeveling over passend onderwijs valt wel op ons terrein. De inspectie merkt op dat het voor samenwerkingsverbanden en de scholen op gezinslocaties niet altijd duidelijk is dat nieuwkomers met extra ondersteuningsbehoeften gebruik moeten kunnen maken van de voorzieningen voor extra ondersteuning, ongeacht hun status of verblijfsduur. De inspectie heeft zelf al aangegeven hier extra aandacht aan te besteden in haar toezicht. Als OCW zullen wij dit ook doen in onze contacten met samenwerkingsverbanden en specifiek de samenwerkingsverbanden die te maken hebben met scholen op gezinslocaties hierop wijzen.

○ Eenheid van kabinetsbeleid

- Een korte conclusie waarbij de spanning tussen het asielsysteem en de praktijk waarin het belang van het kind onder druk staat nogmaals wordt benoemd samen met het werk dat alle betrokken hierin leveren.

Datum
28 februari 2023

Proces Eenhoud van kabinetsbeleid

- NB: de brief wordt ook ondertekend door stas JenV, vanuit VWS volgt nog een reactie over eventuele mede-ondertekening.